

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**
mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2025-yil, 12-13-noyabr

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE
PHILOLOGY AND TRANSLATION
STUDIES”**
international scientific and practical conference
November 12-13, 2025

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI
UNIVERSITETI

TARJIMA NAZARIYASI VA AMALIYOTI KAFEDRASI

**“FILOLOGIK KOMPARATIVISTIKA VA
TARJIMASHUNOSLIK MASALALARI”**

mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami

2025-yil, 12-13-noyabr

THE MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND
INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ALISHER NAVO‘I TASHKENT STATE UNIVERSITY
OF UZBEK LANGUAGE AND LITERATURE

THE DEPARTMENT OF “TRANSLATION THEORY AND PRACTICE”

Proceedings of the International Scientific and Practical Conference titled

**“PROBLEMS OF COMPARATIVE PHILOLOGY
AND TRANSLATION STUDIES”**

November 12-13, 2025

Tashkent – 2025

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 “Filologik komparativistika va tarjimashunoslik masalalari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami. – Toshkent, 2025. – 889 b.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Mas’ul muharrir:
Shuhrat SIROJIDDINOV

akademik

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti rektori

Tahrir hay’ati:

Nozliya Normurodova (O‘zbekiston), Zuhridin Isomiddinov (O‘zbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italiya), Gabriela Shtoecli (Shveytsariya), Qosimboy Mamurov (O‘zbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Misr), Uzoq Jo‘raqulov (O‘zbekiston), Gulnoz Xalliyeva (O‘zbekiston), Yurgen Yakob Beker (Germaniya), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Xurram Raximov (O‘zbekiston), Natalya Filimonova (Rossiya), Nedim Bakirci (Turkiya), Farhad Rahimi (Eron), Xayrulla Hamidov (O‘zbekiston), Elmira Adilbekova (Qozog‘iston), Sag‘inbek O‘rinboev (Qirg‘iziston), Zulxumor Xolmanova (O‘zbekiston), Mahmadiyor Asadov (O‘zbekiston), Ziyodaxon Teshaboyeva (O‘zbekiston), Dilnavoz Yusupova (O‘zbekiston), Islomjon Yakubov (O‘zbekiston), Nargiza Rashidova (O‘zbekiston), Sabohat Qahharova (O‘zbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (O‘zbekiston,) Nigora Sulaymonova (O‘zbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (O‘zbekiston), Dostonbek Ahmadov (O‘zbekiston), Dilnoza Shonazarova (O‘zbekiston).

Mazkur xalqaro konferensiya materiali filologik komparativistika va tarjimashunoslikning dolzarb nazariy hamda amaliy masalalarini zamonaviy ilmiy yondashuvlar asosida yoritishga bag‘ishlanadi. To‘plamda turli milliy adabiyotlar, tillar va madaniyatlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sir, adabiyotlararo aloqalar, qiyosiy-tipologik va qiyosiy-genetik tadqiqotlar, badiiy va maxsus matnlarni tarjima qilish muammolari, tarjima strategiyalari va ekvivalentlik masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, konferensiya materiallarida tarjima nazariyasining zamonaviy konsepsiyalari, tarjimon kompetensiyasini shakllantirish, tarjimoni o‘qitish metodikasi, madaniyatlararo kommunikatsiya hamda globallashuv sharoitida tarjimaning ijtimoiy-madaniy ahamiyati kabi masalalar keng yoritiladi. Ilmiy maqolalar filologik komparativistika va tarjimashunoslik sohalarida faoliyat yuritayotgan olimlar, tadqiqotchilar, doktorantlar, magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, fanlararo integratsiyani kuchaytirishga hamda nazariya va amaliyot uyg‘unligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

To‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti Ilmiy-texnik kengashining 2025-yil 17-dekabrda 6-sonli yig‘ilish qaroriga asosan nashrga tavsiya etilgan.

UO‘K 845.711.05

KBK 133.585.3 Proceedings of the International Scientific-Practical Conference on the topic “Problems of comparative philology and translation studies”. – Tashkent, 2025. – 889 p.

ISBN 978-9910-8871-6-1

Editor-in-Chief:

Shuhrat SIROJIDDINOV

Academician

Rector of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature

Editorial Board:

Nozliya Normurodova (Uzbekiston), Zuhridin Isomiddinov (Uzbekiston), Elizabetta Ragagnin (Italy), Gabriela Stöckli (Switzerland), Qosimboy Mamurov (Uzbekiston), Sayed Mohamed Ahmad Korayem (Egypt), Uzok Djoraqulov (Uzbekiston), Gulnoz Khallieva (Uzbekiston), Jürgen Yakob Beker (Germany), Kemal Yavuz Ataman (Turkiye), Khurram Rakhimov (Uzbekiston), Natalya Filimonova (Russia), Nedim Bakirci (Turkiye), Farhad Rahimi (Iran), Khayrulla Hamidov (Uzbekiston), Elmira Adilbekova (Kazakhstan), Sag‘inbek O‘rinboev (Kyrgyzstan), Zulxumor Xolmanova (Uzbekiston), Mahmadiyor Asadov (Uzbekiston), Ziyodakhon Teshaboyeva (Uzbekiston), Dilnavoz Yusupova (Uzbekiston), Islomjon Yakubov (Uzbekiston), Nargiza Rashidova (Uzbekiston), Sabohat Qahharova (Uzbekiston), Hafiza Qo‘chqorova (Uzbekiston,) Nigora Sulaymonova (Uzbekiston), Dilafruz Muhammadiyeva (Uzbekiston), Dostonbek Akhmadov (Uzbekiston), Dilnoza Shonazarova (Uzbekiston).

This international conference articles are dedicated to illuminating the current theoretical and practical issues in philological comparativistics and translation studies based on the modern scientific approaches. The collection analyzes of mutual influences between different national literatures, languages and cultures; interliterary connections; comparative-typological and comparative-genetic studies; the issues of translating literary and specialized texts; translation strategies and problems of equivalence. Furthermore, the conference materials extensively cover the topics such as: contemporary concepts in translation theory, the formation of a translator competence, methodologies for teaching translation, intercultural communication and socio-cultural significance of translation in the context of globalization. The given scientific articles are intended to scientists, researchers, doctoral students, master’s students and undergraduate students who actively working in the fields of philological comparativistics and translation studies and they serve to strengthen interdisciplinary integration as well as to ensure the harmony between theory and practice.

The views expressed in the articles do not necessarily reflect those of the editorial board.

The publication was recommended by the Scientific and Technical Council of Alisher Navo'i Tashkent State University of Uzbek Language and Literature on December 17, 2025.

БЕХБУДИЙ ТАЪЛИМОТИДА ИЖТИМОИЙ-МАЪРИФИЙ МАСАЛАЛАР

Тоҳир Турдибоев,

ф.ф.н., Хўжанд давлат университети доценти,

Нигора Жўраева,

ф.ф.н., Хўжанд давлат университети доценти

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.12.11/ZFPZ3419

Аннотация. Ушбу мақолада Маҳмудхўжа Бехбудийнинг ўз замонида олға сурган ғоялари мустақиллик даврида ҳам ўз аҳамиятини йўқомаган ижтимоий-маиший муаммолар кўрсатиб ўтилган. Шунингдек, публицист ўзининг образлари ҳаёти орқали таассуб, халқ турмуш ҳақидаги ортикча исрофгарчиликка йўл қўйиш, обрў олмоқ мақсадида хонавайрон бўлиш каби миллат фожиасини, миллий истиқлол, давлат тараққиёти, ёшларнинг илм олишга ундаш, кераксиз харажатларга кетадиган маблағни ёшларни билим олишга сарфлаш, ёшларни ҳаётга янги назар билан қараш, ўз ҳақ-хуқуқини билиш, миллий ўзлик ва миллий кадриятларни англамоқликни бадий умумлаштирилиши кўрсатилади. Жаҳолат ва иқтисодий-маиший қоқоқликларни қоралаш, янгилашиш ва тараққиётга юз буриш, миллий мустақиллик учун кураш, миллий уйғониш даврининг бош мундарижасини белгилайди. Дарҳақиқат, кўрсатилган муаммолар ҳозирги давр ҳаётида ҳам долзарб масалалар эканлиги таъкидланади.

Калит сўзлар: *маърифат, истиқлол, маданий-маърифий, таассуб, жоҳиллик, дин, иқтисодий-маиший, тараққиёт, ҳиссиётлар.*

Abstract. The article presents the ideas put forward by Mahmudkhoja Behbudi in his time, which have not lost their significance during the period of independence. Also, through the fates of his heroes, the publicist reveals the tragedy of the nation, such as prejudices, excessive extravagance in public life, the destruction of the home for the sake of prestige, as well as problems of national independence, state development and encouraging young people to get an education. An artistic generalization is shown of the need to invest funds that would otherwise be spent on unnecessary expenses in the education of young people, to help them look at life in a new way, to learn about their rights, Understand national identity and national values. Condemnation of ignorance and economic backwardness, a shift toward renewal and development, and the struggle for national independence define the core content of the period of national revival. Moreover, it is emphasized that the identified problems are also relevant in modern life.

Keywords: *education, independence, cultural and educational, hypocrisy, ignorance, religion, household, development, emotions.*

Жаҳолат ва иқтисодий-маиший қоқоқликларни қоралаш, янгилашиш ва тараққиётга юз буриш, миллий мустақиллик учун кураш, миллий уйғониш даврининг бош мундарижасини белгилайди. Маълумки, XIX аср охиридан XX аср 30-йиллари бошигача бўлган ўзбек ва тожик халқлари тарихидаги миллий уйғониш ҳаракати жадидчилик шаклида амал қилди.

Бу ҳаракатнинг карвонбошиларидан бири бўлган Маҳмудхўжа Бехбудий (1875-1919) янгича қарашларини мактаб, матбуот, адабиёт, театр соҳаларида, маданий-маърифий ташкилотлар ва сиёсат майдонида донишмандлик ҳамда жонқуярлик билан илгари суриб, уларни амалга ошириш учун умр бўйи фидойилик кўрсатди.

Мутахассислар фикрича, Бехбудий яратган публицистик мақолалар 200 дан ортиқдир. Истиқлол даврида нашр этилган “Танланган асарлар”нинг 3-нашрида (2006) 27 та мақолалари ўрин олган. Улар улуғ сиёсатчи ва маърифатчи фикр юритган сиёсий-маданий, иқтисодий-маиший ва илмий-маърифий масалалар ҳақида тасаввур бера олади.

У “Муҳтарам ёшларга мурожаат” мақоласида (1914) тараққий этаётган миллатлар диний ва миллий ҳиссиётлар тарбиясига катта эътибор беришаётганини, иқтисодий тортишувлар ёки урушлар шунга боғлиқлигини қайд этар экан, ўлкамиздаги бу масала ҳолатига назар ташлайди: “Бизда бир фазилат бор бўлса, ул ҳам фақат таассуботи жоҳилонадан иборатдур. Демак, бизлар ҳозирги нимкола диёнатимизни ёлғиз таассуб соясида сақлаб турибмиз. Лекин

ушбу тамаддун асрида илмсиз куруқ таассуб ила ҳам яшаб бўлмас. Чунки замонамиз шундай зўрки, озгина фурсатда чуруқ таассуботимизни асосидан кўпаруб ташлайдур”[Бехбудий, 2006: 178].

Таассуб (кўплиги таассубот) диний амалларни илмий идрок этмасдан, кўр-кўрона бажариш, янгича маориф, иқтисодий-техник тараққиётдан бежабарлик, сиёсий ҳақ-ҳуқуқни тушунмасликни англатади. Бехбудий янги давр кишиларига, хусусан, ёшларга мурожаат этиб, ибтидоий таълимни янги усул (товуш ва ҳарфларни ўргатиш орқали ўқитиш) мактаблари орқали йўлга қўйиш, бу мактаблар учун замонавий муаллимлар тайёрлаш нажот йўли эканлигини маслаҳат берадики, ўз даври учун бу ғоят илғор фикр эди. Диний таассуб масаласи унинг “Падаркуш” драмасида ҳам бадиий ифодасини топган. Асосий қаҳрамонлардан бири бўлган маҳаллий бой беш вақт намоз ўқишни билади, холос. Жоҳиллик билан ҳамма ишни пулим ҳал қилади, деб ўйлайди. Ёш ўғлининг янги замона билан ҳамқадам бўлишини истамайди. Натижада, ўзигина эмас, ўғли ҳам унинг жоҳиллиги ва таассуби туфайли қурбон бўлади. Ижодкор бу образлар қисмати орқали миллат фожиасини бадиий умумлаштиради.

Бехбудийнинг маданий-ахлоқий ва иқтисодий-маиший қарашлари публицистик мақолаларида мунтазам тарғиб ва талқин қилинган. У форс, рус, араб тилларини яхши билган, дунё халқлари маданияти ва маорифи, иқтисоди ва маиший турмуши билан танишиш учун Россия, Волгабўйи, Кавказ ва Яқин Шарқ мамлакатларида саёҳатларда бўлган. 1914 йил саёҳати таассуротлари ҳақида алоҳида “Саёҳат хотиралари” асари юзага келган. Маълумки, мазкур таассурот ва қайдлар “Оина” журналида мунтазам босилиб борган. Бир ҳолат диққатга сазоворки, у қаерда бўлса, ўша ердаги мусулмон ва туркий халқларнинг ўз диний ва миллий қадриятларига муносабатини, бошқалар билан фарқини эътиборга олади. Масалан, ҳозирги Туркманистон худудидаги шаҳарларнинг ўша пайтдаги аҳволини, рус ва христианлар маданиятини кузатади, туркманларнинг шаҳарлардан четда, кўчманчи ҳолатда яшашларини, кашшоқ ва хароб турмушларини изтироб билан қайд этади. Айни чоғда Боку шаҳридаги мусулмонларнинг фаровон ҳаёти ва маданиятини мақтайди. Пароходда ҳажга кетаётган мусулмонларнинг учинчи даражали жойларга тиқилиб, кам харж қилишлари ва бошқаларга нисбатан афтодаҳолликларидан афсусланади.

Бехбудий мазкур “Саёҳат хотиралари”да Ростов ва Одесса шаҳарлари далаларида рус аёлларининг меҳнатларини кузатиб, бизнинг аёлларимиз ҳоли билан қиёслайди: “ Рус хотун ва қизлари кўлларида кетмон, қатор-қатор ишламоқда ва қаторамизга (вагонлар – Н.Ж.) кўл соллаб, баёни хуш омади этарлар. Бизнинг саҳро хотунларига нисбатан алар жабркаш эканлар. Кеч хотунлар хил-хил ишдан қайтмоқда. Ўтун, ўт ва асбоб орқаларида кўтарган, баъзан хотунлар аробасини чоптуруб кетмоқда, аммо бизнинг саҳро хотунларини ғийбат сўйламоқдан бошқа иши йўқ” [Бехбудий, 2006: 168]. Бехбудий фикрича, мусулмон аёлларининг ўқимаганлиги, эркин меҳнат қилиш ҳуқуқига эга эмаслиги уларнинг фожеасига айланган. Бунга у замонани, давр ҳукмронлари ва эркакларни айбдор ҳисоблайди.

У борган шаҳарларда, энг аввало, масжидларни зиёрат қилади, уларнинг ҳолати билан кизиқади, мусулмонларга муносабатни кузатади. Қайд этиш жоизки, мустамлака ўлка фарзанди бўлган Бехбудий Ғарб давлатлари ва бошқа динлар вакилларининг мусулмон халқларини камситишларини кўриб, бундан қаттиқ норози бўлади.

Юртда миллий ўзликнинг йўқолиб кетишига йўл қўймаслик, келажак халқнинг ўзига боғлиқлигидан огоҳ этиш мақсадида у омма турмуши ва маиший ҳаётидаги бидъатларга қарши аёвсиз ўт очди. Улардан энг кўп тарқалгани ва даҳшатлиси тўй ва аза исрофгарчилиги эди. Бу масала Бехбудийнинг “Аъмолимиз ёинки муродимиз”(1913), “Зўраки бой”(1914), “Бизни кемирувчи иллатлар”(1915) мақолаларида кескин ва теран тадқиқ қилинган. Шу

жиҳатдан “Аъмолимиз ёинки муродимиз” мақоласи алоҳида қимматга эгадир. Унда ХХ аср бошларидаги омма ўртасида кенг тарқалган ортиқча сарф-харажатлар ва уларнинг зарари борасида фикр юритилади. Бехбудий, тўй ва маъракаларда ўзини кўрсатиш мақсадида сарфланаётган харажатлар оилаларнинг хонавайрон бўлишига олиб келаётганини далиллар асосида кўрсатиб бериб, қуйидагича ёзади: “Тўй ва маърака қилинсун. Аммо ҳозиргидек исроф этмасдан қилинсун. Ва мумкин қадаринча кичик қилинсун ва ортиқча пул ила болаларни мусулмон ва руси яхши ўқитулсин” [Бехбудий, 2006: 159]. Демак, Бехбудий тўй ва маъракалар харажати қисқартиришга чақирар экан, ортиқча маблағни болаларнинг ўқиши учун сарфланиши лозимлигини таъкидлаб, ўз даври учун ғоят фойдали таклиф киритади.

Мақолада, шунингдек, таълим масаласига алоҳида диққат қилиниб, тараққиёт учун ўқиган кишилар зарурлигини қайта –қайта таъкидлар экан, ёшлар маҳаллий мактабларнинг ўзидагина эмас, шу билан бирга, бошқа ривожланган давлат ва шаҳарларда ўқишлари лозимлигини ҳам қайд этади. Бехбудийнинг тўй ва маъракаларда исрофгарчиликка йўл қўймаслик, ёшларни чет элларда ўқитишга оид фикрлари бугунги кунда ҳам ўз қимматини йўқотмаган бўлиб, улардан кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Бехбудийнинг “Зўраки бой” ва “Бизни кемиргувчи иллатлар” мақолаларида ҳам омманинг кўпинча нодонлик ёки кўр-кўрона таассуб билан иш тутишлари қораланади. Унинг фикрича, барча камчиликларнинг асоси халқнинг маърифатсизлиги ва турли зарарли бидъатларга ботиб қолганлигидир. Бехбудий рус, яҳудий, татар ва бошқа маданий жиҳатдан ривожланган халқларни мисол келтириб, барча ишларда улардан ибрат олиш зарурлигини таъкидлайди. Муҳими, халқимизнинг ХХ аср бошларидаги тараққиёти илм-фанни ўзлаштиришга боғлиқ эканлигини тўғри кўрсатиб берадики, бу ўша давр нуқтаи назаридан тўғри эди. Бехбудий, “Бизни кемиргувчи иллатлар” мақоласида ҳайрат ва алам билан қайд этадики, деярли барча кишилар ўз ишларини, зарур тирикчилик юмушларини қолдириб, тўй-томоша қилишга жўнайдилар. Рўзғорида имкони бўлмаса ҳам, кўпқари тўйда қатнашиш, ўзини кўрсатиш учун от олиб боқадилар. Дехқон экин экишни кечиктириб, ҳосилида зарарга сабабчи бўлади.

Муаллиф яҳудийларнинг ишдан қолмаслик учун ҳатто ўликни кечаси кўмишларини маъқуллаб, бу одатни ибратли санайди. “Биз бўлса, ўлук ва тўй учун ҳафталар, ҳатто ойлар ила ишдан қолурмиз”, - дейди у афсусланиб. Бундай бидъат учун динда буйруқ йўқ. Худо ва пайғамбарнинг кўрсатмаси бошқача: “Пайғамбари ақрам саллоллоҳу алайҳи вассалам ҳазратлари ўлганни тез кўмуб ва кўмгандан сўнгра тез тарқалиб, ишга кетмоқға ва ўлукхона халқини уч кундан зиёда таъзия тутмасға, қаро киймасға, кир, фалокат бўлмасға амр этарлар” [Бехбудий, 2006: 190].

Бехбудий талқинича, Худонинг фарзларида ўликни исрофсиз дафн қилиш буюрилган, қолган моли меросхўрларга шариат бўйича тақсим қилинсин, дейилган. Бунинг аксича етим ва бева хотинлар меросини йиртиш, азалар, садақа, хайрот ва бошқа ортиқча амалларга сарфлашади. Беш-олти марта маърака ва худойи, кўп марта жума оқшоми деб бутун маҳалла ва кишлоқ халқига ош берилади. Баъзи сағирлар ва муштипар аёлларнинг ҳақлари ва меросларига зарар бўлади, баъзилариники куйиб кетади. Буни тушунмаган қариндошлар “обрў” олиб бераман, деб уларнинг хонавайрон бўлишларига сабабчи бўлишади.

Бехбудий ўз даври учун янги бир ҳодисани қайд этадики, бу тўй ва аза сабабли қарзга ботган зўраки бойлар ва ўртаҳолларнинг ўз уй ва ерларини ажнабийларга арзон сотишидир. Бехбудий фикрича, ер халқнинг энг зарур мулки ҳисобланади. Уни арзонга сотмаслик, балки ундан унумли фойдаланиш зарурдир. Бу фикр ҳам ҳозирги давр учун ўз аҳамиятини йўқотмаганлиги эътиборга сазовор.

Қисқаси, бу муаммолар оддий маиший масала эмас, балки миллий ўзликни сақлаш, замонавий тараққиёт билан ҳамқадам бўлишга оид тараққийпарвар ва ватанпарвар қарашлар эди. Бу қарашларнинг тарихан ҳаққонийлигини миллий истиқлолга эришган Тожикистон Республикаси маиший ҳаёти тасдиқлади. Ҳукуратимиз тўй ва маросимларни тартибга солувчи қонунни ҳаётга тадбиқ этмоқда. Бу эса халқ турмушидаги ортиқча исрофгарчиликка барҳам бермоқда.

Демак, Беҳбудийнинг бир аср аввал илгари сурган қарашлари ҳозирги пайтда ҳам ўз аҳамиятини йўқотмаган бўлиб, улардан фойдаланиш ва ҳаётга кенг татбиқ этишни давом эттириш лозим, деб ўйлаймиз.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Беҳбудий М. Танланган асарлар. - 3-нашри. – Тошкент: “Маънавият”, 2006.
2. Жадиличлик: ислоҳот, янгиланиш, мустақиллик ва тараққиёт учун кураш (тўплам). – Тошкент: “Унверситет”, 1999.
3. Қосимов Б. Миллий уйғониш. – Тошкент: “Маънавият”, 2002.

MUNDARIJA		
I SHO‘BA. TARJIMASHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI		
1.	Zuhriddin ISOMIDDINOV. Bizdagi tarjima muammolari	5
2.	Uzoq JO‘RAQULOV. O‘zbek tarjimachiligi istiqbollari	9
3.	Xurram RAHIMOV. Alisher Navoiyning “Munojot” asari tarixi, tabdili va tarjimalari xususida	14
4.	Олимджон КАСИМОВ, Мартаба СУЛТОНЗОДА. Некоторые лингвистические особенности перевода лексем «Шахнаме» на русский язык	17
5.	Ne‘matilla OTAJONOV. Eiji Mano – boburshunos olim	22
6.	Rukhsana IFTIKHAR. Beautification of Mughal women	26
7.	Наталья ФИЛИМОНОВА. Возможности перевода при работе иностранных учащихся с художественным текстом: начальный этап изучения русского языка	30
8.	Kosimboy MAMUROV, Nargiza TILAKOVA Functional syntax and mystical semantics: correlating syntaxemes with sufi concepts in Alisher Navai’s Uzbek and English ghazals	34
9.	Xayrulla HAMIDOV. Muslimbek Yo‘ldoshevning tarjimonlik mahorati	38
10.	Ирода СИДДИКОВА. К вопросу взаимосвязи психолингвистики и художественного перевода	43
11.	Xayrulla HAMIDOV, Zulfizarxon QORAXO‘JAYEVA. Nafisiyning “Jannatning yarim yo‘lida” asaridagi personaj portretining tarjimada berilishi	46
12.	Абдумажид МАДРАИМОВ, Аскарый МАДРАИМОВ. Вопросы перевода научного наследия Захириддина Мухаммада Бабур и традиция перевода в библиотеке Акбара в XVI веке	51
13.	Supriya BANERJEE, Iroda UMAROVA Reimagining classics: Tagore, translation and the global reader	54
14.	Ziyodaxon TESHABOYEVA. “Boburnoma”da milliy-madaniy xususiyatli til birliklar va ularning inglizcha tarjimalari	58
15.	Zulhumor MIRZAEVA. Politics under the mask of poetics: Chulpon’s translations in the 1920s-1930s	62
16.	Abdumajid MAMADALIYEV. Badiiy matn tarjimasida milliy koloritni ifodalash muammosi	72
17.	Muhammadjon ABDUVALIYEV. Sinxron tarjimashunoslikning zamonaviy masalalari	74
18.	Мұратбек БАҒИЛА, Кәмшат АЙМАҒАМБЕТОВА. Қазақ тілін оқыту әдістемесінің жаңа парадигмалары	80
19.	Shermurod SUBHON. Ijodiy kengashlarda	84

20.	Shermurod SUBHON. Kitobxon oldida mas’uliyat	97
21.	Murtazo SAYDUMAROV, Mahmudaxon SAYDUMAROVA. O‘zbek adabiyotining ilk romani tarjimalarida lingvomadaniy xususiyatlar va semantik o‘zgarishlar	100
22.	Mahmadiyor ASADOV. Tarjima – qiyosiy adabiyotshunoslikning tadqiqot obyekti	107
23.	Toshtemir ALIMOV. Gender as a linguistic and cultural parameter in literary translation	113
24.	Tozagul MATYOQUBOVA. Ilk hasbi hol qasida va uning o‘zbek tarjimoni	116
25.	Dilafruz MUHAMMADIYEVA. “Boburnoma”ning turkcha tarjimasi bilan bog‘liq muammolar	120
26.	Umida TURAeva. Some challenges of translating forensic terminology between English and Uzbek	125
27.	Елена ПАНОВА. Мифопоэтическая традиция и проблемы перевода и функционирования онимов в волшебной повести «Алиса в стране чудес» Л. Кэрролла	128
28.	Gulnoz MAMARASULOVA. Siyosiy matn tarjimasining lingvokulturologik jihatlari	137
29.	Эльнора БАГАВОВА. Эволюция переводческих теорий: от традиционных подходов к современным тенденциям	140
30.	Dilfuza KHUDAIBERDIEVA. Translation studies: traditional and modern approaches	144
31.	Gulnoz MAMARASULOVA, Ruxshona CHO‘LIYEVA. Diplomatiik matnlarning tarjimada ifodalanishi	148
32.	Dilshod AMIRQULOV. Tarjimashunoslikda til tipologiyasi asosida komparativ yondashuv	151
33.	Tozagul NASRULLAEVA. Literary translation as interpretation: on the basis of Dreiser’s literary works	154
34.	Мохира ЭШКУВАТОВА, Достонбек АХМАДОВ. Роль лингвострановедческого компонента в обучении переводу	156
35.	Islom TURDIYEV. Ingliz va o‘zbek tillaridagi ayrim ish yuritish terminlarining tarjima talqinidagi muammolari	160
36.	Фотима УМИРЗАКОВА. Проблемы традиционных и современных подходов в немецком переводе	163
37.	Shohsanam BEKMURATOVA. Maqollar tarjimasida tarjimonlarining lingvomadaniy yondashuvlari	166
II SHO‘BA. QIYOSIY TILSHUNOSLIK MASALALARI		
38.	Sayed Mohamed Ahmad KORAYEM. Principles for developing comparative linguistic studies	171
39.	Nedim BAKIRCI. Milli kimlik inʃasinda halk bilimining iʃlevi	183
40.	Farhad RAHIMI. Beʃ, bel, bilek, elik/ el ve ilik kelimelerinin etimolojik ve anlamsal baĝlantilari	190

41.	Farhad RAHIMI. Nezrali'nin Çağatay türkçesi sözlüğünün yanlıslari üzerine iii	196
42.	Сырга ОРУНБАЕВА, Долон МАЛДЫБАЕВ, Сагынбек ОРУНБАЕВ, Минаим МЫРЗАКМАТОВА, Жумакадыр КАРАМОЛДОЕВ. Горы и их лингвистические особенности: типология высот и культурных различий	215
43.	Saodat MUHAMMEDOVA, Kosimboy MAMUROV. Reforming the Uzbek latin alphabet: balancing phonology and global usability	221
44.	Jamoliddin YOQUBOV. O‘zbek va fransuz tillarida “ona” leksemasi ifodalanishining lingvomadaniy xususiyatlari	223
45.	Valijon VOSITOV. Inkor kategoriyasi lingvistik voqelik sifatida	228
46.	Khushnuda SAMIGOVA. Identifying the semantic component of affectionate form	230
47.	Nargiza DOSBAYEVA. Specific features of intercultural interaction in the course of teaching foreign languages	234
48.	Наргиза РАШИДОВА. Арабские заимствования в узбекском языке	237
49.	Ulugbek KARIMOV. Evolution of the cyborg in 21st-century science fiction	240
50.	Kamola ABDULLOEVA. Diskursiv shaxsning grafik vositalar orqali aks etishi	243
51.	Malohat BADALBAYEVA. The special lexicon of emergency situations in global linguistics	246
52.	Nargiza MIRZALIYEVA. Abdulla Qahhor va Ernest Xeminguey hikoyalari qahramonlarining o‘ziga xos xususiyatlari: badiiy tahlil va qiyosiy yondashuv	250
53.	Azizjon SHARIPOV. Yozma manbalarda Hirotning tarixiy toponimikasiga doir ma’lumotlar: Shohrux Mirzo davri	253
54.	Марина ИСКАКОВА. Тюркоязычный мир от древности	263
55.	Nargiza YUSUPOVA. The impact of artificial intelligence on comparative philology and translation studies	268
56.	Feruzaxon KARIMOVA. Aksiolingvistikada ma’naviy qadriyatlar talqini	272
57.	Zebiniso BEKMURADOVA. O‘zbek va fransuz maqollaridagi xiazmlarning stilistik, semantik va lingvokulturologik tahlili	276
58.	Sabohat QAHHAROVA. Yassaviy hikmatlarining lingvokulturologik tahlili	279
59.	Dildora KENJAYEVA. “Boburnoma”da antroponimlarning etimologik o‘ziga xosligi	283
60.	Gulchexra IBRAGIMOVA. Ingliz tilida abbreviatura va akronimlarning lingvistik tahlili	287
61.	Asror YUSUPOV. Lug‘at maqolasi strukturasi nazariyasining rivojlanishi	289

III SHO‘BA. QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK MASALALARI		
62.	Islamjan YAKUBOV. Rudakiy adabiy-estetik qarashlari va lirik qahramon kechinmalari	293
63.	Islamjan YAKUBOV. Tragik konflikt, tragik holat va tragik qahramon	299
64.	Dilnavoz YUSUPOVA, Kemal Yavuz ATAMAN. Uch tazkira qiyosi	308
65.	Gulnoz XALLIEVA, Sitora SHAHOBOVA. “Middlemarch” va “Anna Karenina” asarlarida ayol obrazining o‘rni	316
66.	Bahodir XOLIQOV. Britaniya adabiyoti va o‘zbek mifologiyasida daydi yog‘dularning badiiy xususiyatlari	320
67.	Gulnoz XALLIYEVA, Farangizbonu ADAMOVA. “Jek Raymond” romanida Jek obrazi tahlili	323
68.	Nuriddin ALTINBOYEV. Qiyosiy tahlilda tipologiya va ta’sir fenomeni	326
69.	Gulnoz XALLIYEVA, Iroda ABDULLAYEVA. The nature of satirical characters in the works of Jonathan Swift	330
70.	Mohinur SOTVOLDIYEVA, Gulnoz KHALLIEVA. The poetics and typology of father figures in world literature: a comparative study	333
71.	Xafiza KUCHKAROVA. Badiiy adabiyotda peyzajning o‘rni	336
72.	Dilafro‘z QAHNAROVA. Zamonaviy o‘zbek qissachiligi: xalq an’analari va yangi badiiy shakllar	340
73.	Elmira HAZRATQULOVA. Temuriylar davri adabiy muhitida ustoz-shogird munosabatlari	344
74.	Тоҳир ТУРДИБОЕВ, Нигора ЖЎРАЕВА. Беҳбудий таълимотида ижтимоий-маърифий масалалар	347
75.	Ma’suma OBIDJONOVA. Ingliz va o‘zbek adabiyotida ilmiy fantastikaning narratologik asoslari	351
76.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сўлтан САНИЯТ. Türk masallarında hayvan motifleri: geyik motifinin kültürel yansımaları	357
77.	Эльмира АДИБЕКОВА, Сая БЕРІКҚЫЗЫ. Türk-islam kimliğinin sembolü olarak Носа Ahmet Yesevi türbesi	368
78.	Эльмира АДИБЕКОВА, Гүлнұр ЕСЕНГЕЛДІ. Karaşaş Ana türbesi ve halk inançlarında kadın Evliya imgesi	375
79.	Дильфуза МАМЕТОВА, Малика ПРИСТАЕВА. Keloğlan ile padişahın kızı masalının Anadolu, Uygur, Gagavuz varyantlarında kahraman ideali	383
80.	Карлыгаш БОРБАСОВА, Какимжан БИШМАНОВ, Мира БАЛТЫМОВА. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства	394
81.	Улжан ТУНГАТОВА, Алуа АЛШЕР. Сравнительный анализ идей толерантности в Коране и Библии	400
82.	Ляззат АЛИЕВА, Möldir NIŞANHAN. Masalların mitolojik mirası: şamanizm ve islam’ın izleri	404